

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
протокол від 7 вересня 2020 р. № 2
в.о. завідувачки кафедри
 (проф. Ю. Ушкаренко)

**ПРОЄКТ СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА**

Освітня програма Туризм

Спеціальність 242 Туризм

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Економіка підприємства
Викладач (і)	Мельникова Катерина Вікторівна
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/FBP/ChairGenengineerTraining/main_components.aspx
Контактний тел..	+3806727878006
E-mail викладача:	EMelnikova@ksu.ks.ua
Графік консультацій	За розкладом кафедри

1. **Анотація до курсу:** «Економіка підприємства» складена для студентів спеціальності 242 Туризм. У ході викладання лекційних та практичних занять студент зможе сформувати теоретичні знання та практичні навички в системі знань про середовище функціонування підприємства, економічне управління підприємством та ресурсний потенціал підприємства. Засвоєнню нового навчального матеріалу здобувачами сприяє використання таблиць, схем та інших наочних матеріалів. Оцінювання знань на практичних заняттях проводиться з урахуванням правильності виконання теоретичних та практичних робіт.

2. **Мета та цілі курсу:** надати майбутнім фахівцям з туризму ґрунтовні знання з основних розділів прикладної економіки, зокрема, з аналізу, планування, організації та забезпечення ефективності господарювання на рівні підприємства як первинної ланки суспільного виробництва. Головними цілями курсу є формування у студентів уявлень про основні поняття економічних процесів на підприємстві; ознайомлення з принципами господарювання в умовах ринкових відносин; ознайомлення з методами управління підприємницької діяльності.

3. Компетентності та програмні результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як у процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

К09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

К13. Здатність планувати та управляти часом;

Спеціальні компетентності:

К18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

К22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

К30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
5\150	38	36	76

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
2021-2022	3	242 Туризм	II курс	Обов'язковий

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Мультимедійне обладнання, Microsoft PowerPoint – візуалізація даних Microsoft Power BI – аналітика та візуалізація даних; Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран; Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://ksuonline.kspu.edu>

7. Політика курсу («Правила гри»)

- **Академічна доброчесність:** Під час навчання здобувач вищої освіти має дотримуватися академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік. Списування під час контрольних (модульних) робіт заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів). Політика академічної доброчесності курсу відповідає Порядку виявлення та запобігання академічного плагіату в науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.
- **Відвідування:** активна робота здобувача під час лекційних та практичних (семінарських) занять оцінюється у 0,5 бала; відсутність на занятті унеможлиблює отримання здобувачем відповідних балів; за наявності 50% і більше пропусків лекційних занять здобувач може бути допущений до підсумкового контролю лише після представлення короткого конспекту лекційного матеріалу за пропущеними темами. Допустимим є пропуск занять з поважних причин, які підтверджується документально. За такої умови навчання може відбуватися в режимі онлайн за погодженням із викладачем курсу. Відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком консультацій.
- **Аудиторні заняття:** здобувачі мають дотримуватися встановленого порядку та зберігати відповідний рівень тиші для роботи в аудиторії. Під час обговорення вітається висловлювання власної думки із належним рівнем аргументованості, повага та толерантність до чужої думки; вміння визнавати помилковість; при відстоюванні власної позиції використовувати першоджерела та рекомендовану літературу. За потреби дозволяється залишати аудиторію на короткий час. Мобільні пристрої, під час проведення аудиторних занять дозволяється використовувати лише з дозволу викладача.

- **Політика щодо виконання завдань пізніше встановленого терміну:** виконання та захист завдань з дисципліни відбуваються згідно графіку організації навчального процесу за навчальною дисципліною, який представлено у робочому плані (технологічній карті). Відхилення від графіку не впливає на результати оцінювання
- **Оцінювання:** політика оцінювання здобувачів відповідає Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА					
Тиждень А, 4 академічних години	Тема 1. Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин <i>План</i> Підприємство, його основні ознаки і принципи функціонування. Напрями діяльності підприємства Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства. Види підприємств та їх об'єднань	Лекція 2 години	1,2,3,4,6,7,9,20,22.	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	1,2,3,4,6,7,9,20,22.	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання	2
Тиждень Б, 4 академічних години	Тема 2: Середовище функціонування підприємства <i>План</i> Загальні поняття про середовище підприємства Діагностика і прогноз макросередовища Аналіз і прогнозування мікросередовища	Лекція 2 години	1,2,3,4,6,7,9,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	1,2,3,4,6,7,9,20,22.	Усне опитування, тестування, рішення практичних задач	2
Тиждень А,					

4 академічних години	<p>Тема 3: Економічне управління підприємством <i>План</i></p> <p>Виробнича структура підприємства, її види і характеристика Управління підприємством: поняття, завдання і принципи Функції, інструменти та риси сучасного управління Методи управління Організаційні структури управління підприємством Напрями вдосконалення управління підприємством</p>				
Тиждень Б, 4 академічних години	<p>Тема 4: Прогнозування та планування діяльності підприємства <i>План</i></p> <p>Сутність, класифікація і значення прогнозування діяльності підприємства Поняття, види та систематизація планів підприємства Стратегічне та бізнес-планування на підприємстві Тактичне і оперативне планування на підприємстві</p>	Лекція 2 години	1,2,3,4,6,7,9,10,16,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	1,2,3,4,6,7,9,10,16,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань	2
Тиждень А, 4 академічних години	<p>Тема 5: Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та оцінка ефективності його використання <i>План</i></p> <p>Сутність ресурсного потенціалу Стратегія ресурсного потенціалу</p>	Лекція 2 години	1,2,3,4,6,7,9,10,16,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	1,2,3,4,6,7,9,10,16,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань	2

	Умови використання ресурсного потенціалу				
Тиждень Б, 4 академічних години	Тема 6: Капітал і виробничі фонди <i>План</i> Капітал підприємства. Його склад і структура. Основні виробничі фонди, характеристика і види. Знос, старіння і амортизація основних фондів. Показники відтворення і використання основних виробничих фондів	Лекція 2 години	6,7,9,10,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,10,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	2
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,19,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	4
Тиждень А, 4 академічних години	Тема 7: Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства <i>План</i> Поняття і характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Технічний розвиток виробництва. Поняття, види і фактори формування виробничої потужності підприємства. Механізм розрахунків виробничої потужності підприємства і визначення рівня її використання. Визначення максимально можливого випуску продукції при наявній потужності	Лекція 2 години	6,7,9,19,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,19,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	4
Тиждень Б, 4 академічних години	Тема 8: Виробнича програма підприємства <i>План</i> Поняття виробничої програми підприємства. Основні розділи і показники виробничої програми підприємства.	Лекція 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	4

	Розробка виробничої програми підприємства: принципи, етапи, методи. Економічне і технічне обґрунтування виробничої програми підприємства.				
Тиждень А, 4 академічних години	Тема 9: Оборотні засоби (кошти) підприємства <i>План</i> Сутність, склад і класифікація оборотних коштів. Кругообіг оборотних коштів підприємства. Нормування оборотних коштів. Показники використання оборотних коштів підприємства	Лекція 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	4
Тиждень Б, 4 академічних години	Тема 10: Витрати виробництва <i>План</i> Поняття та загальна характеристика витрат підприємства. Класифікація витрат підприємства. Склад операційних витрат підприємства. Планування витрат підприємства. Абсолютні й відносні показники витрат підприємства та їх визначення.	Лекція 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Лекція-візуалізація	0,5
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	4
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	4
		Практичне заняття 2 години	6,7,9,14,19,20,22	Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	4
Модуль 2. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА					
Тиждень А, 4 академічних години	Тема 11: Ціна і ціноутворення на продукцію підприємства <i>План</i>	Лекція 2 години		Лекція-візуалізація	
		Практичне заняття 2 години		Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	

	Калькулювання витрат на виробництво та реалізацію продукції Джерела, чинники і шляхи зниження собівартості продукції Планування зниження собівартості продукції Економічний зміст, функції і види цін Методи ціноутворення	Практичне заняття 2 години		Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	
Тиждень Б, 6 академічних години	Тема 12: Персонал підприємства і продуктивність праці <i>План</i> Персонал підприємства, його склад Структура персоналу підприємства, чинники, що впливають на неї Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві Управління персоналом підприємства Продуктивність праці, показники і методи її вимірювання Планування росту продуктивності праці Організація і нормування праці на підприємстві	Лекція 2 години		Лекція-візуалізація	
		Практичне заняття 2 години		Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	
	Тема 13: Мотивація праці і заробітна плата на підприємстві <i>План</i> Мотивація як процес симулювання працівників, її моделі і методи Поняття, види і шляхи росту заробітної плати	Лекція 2 години		Лекція-візуалізація	

	Тарифна система, її елементи Форми і системи оплати праці Формування фонду оплати праці на підприємстві				
Тиждень Б, 6 академічних години	Тема 13: Мотивація праці і заробітна плата на підприємстві <i>План</i> Мотивація як процес симулювання працівників, її моделі і методи Поняття, види і шляхи росту заробітної плати Тарифна система, її елементи Форми і системи оплати праці Формування фонду оплати праці на підприємстві	Практичне заняття 2 години		Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	
	Тема 14: Інноваційна діяльність на підприємстві <i>План</i> Інноваційні процеси: поняття, види і характеристика Основи методики визначення економічної ефективності технічних нововведень Оцінка сукупного економічного ефекту від технічних нововведень Розрахунок комерційного ефекту у виробників технічних новинок Організаційний прогрес: суть, об'єкти, напрямки і тенденції	Лекція 2 години		Лекція-візуалізація	
		Практичне заняття 2 години		Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	
Тиждень А, 6 академічних години	Тема 15: Інвестиційна діяльність підприємства	Лекція 2 години		Лекція-візуалізація	

	<p>План Інвестиції: поняття, види і роль у відтворенні виробничого потенціалу підприємства Виробничі інвестиції, їх склад і структура Планування виробничих інвестицій</p>	<p>Практичне заняття 2 години</p>		<p>Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.</p>	
	<p>Тема 16: Оцінка економічної ефективності інвестицій План Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій Фінансові інвестиції. Види цінних паперів, їх характеристика Чинники впливу на ефективність інвестицій</p>	<p>Лекція 2 години</p>		<p>Лекція-візуалізація</p>	
<p>Тиждень Б, 6 академічних години</p>	<p>Тема 16: Оцінка економічної ефективності інвестицій План Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій Фінансові інвестиції. Види цінних паперів, їх характеристика Чинники впливу на ефективність інвестицій</p>	<p>Практичне заняття 2 години</p>		<p>Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.</p>	
	<p>Тема 17: Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація План Бізнес-процеси підприємства: сутність, структура і характеристика Моделювання бізнес-процесів підприємства</p>	<p>Лекція 2 години</p>		<p>Лекція-візуалізація</p>	
		<p>Практичне заняття 2 години</p>		<p>Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.</p>	

	<p>Реінжиніринг в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства</p> <p>Бенчмаркінг як інструмент поліпшення практики ведення бізнесу</p> <p>Система виживання підприємства в ринкових умовах</p> <p>Реструктуризація підприємства: види, форми і механізм здійснення</p>				
Тиждень Б, 6 академічних години	<p>Тема 18: Фінансова діяльність і фінансування підприємства</p> <p>План</p> <p>Дохід і прибуток підприємства, схеми їх формування та розподілу</p> <p>Прибутковість діяльності підприємств, показники, що її характеризують</p> <p>Суть та оцінка загального фінансово-економічного стану підприємства</p> <p>Ефективність виробництва: суть, види і показники</p> <p>Показники, резерви і чинники підвищення ефективності виробництва</p>	Лекція 2 години		Лекція-візуалізація	
	<p>Тема 19: Оцінювання ризиків підприємства</p> <p>План</p> <p>Оцінка рівня економічної безпеки підприємства</p> <p>Управління ризиками господарської діяльності</p>	Лекція 2 години		Лекція-візуалізація	
		Практичне заняття 2 години		Усне опитування, навчальна дискусія, розв'язання практичних завдань.	

9. Система оцінювання та вимоги

Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень студентів здійснюється під час міжсесійного (поточного та атестаційного) та семестрового контролю знань студентів, згідно з положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній системі організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 02.09.2020 р. № 789-Д.

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Оцінювання результатів навчання в ХДУ здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і професійних компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання:

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	
			для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	Excellent	Відмінно	Зараховано /Passed
82-89	B	Good	Добре	
74-81	C			
64-73	D	Satisfactory	Задовільно	
60-63	E			
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано /Fail
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Оцінювання знань здобувача здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності (робіт), поточної успішності та підсумкового контролю.

Загальна оцінка складається:

- 60 балів - поточне оцінювання (результати виконання всіх видів робіт);
- 40 балів - результати підсумкового контролю.

Максимальна кількість - 100 балів.

Загальна кількість балів за вибіркові види діяльності (робіт), які здобувач може отримати для підвищення підсумкової оцінки, не може перевищувати 10 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни

№	Види навчальної діяльності (робіт)	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Сума балів
1	Аудиторна робота:	30	30	60
	відвідування лекцій	5	4,5	9,5
	тестування	5	4,5	9,5
	письмова робота	5	5	10
	практична робота	5	6	11
	доповідь	2	2	4
	усне опитування	3	3	6
2	Самостійна робота	2,5	2,5	5
3	Рубіжний контроль	2,5	2,5	5
	Поточне оцінювання (разом)	30	30	60
	Підсумковий контроль (екзамен)			40
	Разом балів			100
	Додаткові бали:			
1	участь у наукових, науково-практичних конференціях,			5

2	підготовка наукової статті			10
---	----------------------------	--	--	----

Критерії оцінювання практичної підготовки визначаються для кожного виду робіт під час практики (мінімальна та максимальна кількість балів),. Критерії зазначаються у робочій програмі практики.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Х.: ХНУВС. 2017. 192 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор -Видавництво, 2016. 378 с.
3. Захарченко В.І., Меркулов М.М., Штряєва Л.В.. Економіка підприємства: практикум (збірник задач і виробничих ситуацій). Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 144 с.
4. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : [навчальний посібник]. К. : Кондор, 2012. 600 с.
5. Ліпич Л.Г., Буняк Н.М., Геліч Н.В. та інш. Економіка підприємства: навч. посіб. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2014. 608 с.
6. Палига Є.М., Боженко О.М. та інш. Економіка підприємства: підручник. Львів: УАД, 2013. 688 с.
7. Управління соціально-економічною системою в умовах національних і глобальних викликів : монографія / за ред. І. А. Маркіної. Полтава, 2017. 420 с.
8. Шарко М.В., Мешкова-Кравченко Н.В., Радкевич О.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. 2014. 46 с.
9. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с

Додаткові

- 10.Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
- 11.Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
- 12.Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]/ - Режим доступу: www.smida.gov.ua/db/emitent.
- 13.Конституція України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

14. Богданович О.Г. Аналіз ефективності діяльності підприємства на засадах узгодження інтересів груп економічного впливу / О.Г. Богданович // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. – № 1.
15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник/І.М.Бойчик. – К.:Кондор-видавництво, 2016. – 378 с.
16. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: навчальний посібник /Т.Г.Васильців. – К.: Знання, 2013 - 301 с.
17. Говорушко Т.А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : [монографія] / Т.А. Говорушко, Н.І. Клімаш. – К. : Логос, 2013. – 204 с.
18. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства/ В.І.Гринчуцький. – К.: ЦУЛ, 2-е вид.. 2019. – 304 с.
19. Єпіфанова І. Ю. Формування стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах / Єпіфанова І. Ю., Дзюбка М. Ю. // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечнікова. – 2017. – Т. 22. – Вип. 2 (55). – С. 99-103.
20. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.
21. Іванилов А. Економіка підприємства / А. Іванилов. – К.: ЦУЛ, 2019. – 728 с.
22. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика підприємства: теорія, методологія та практика застосування: монографія / І.В. Кривов'язюк. – Луцьк, 2014. – 260с.
23. Кудренко Н.В. Теоретико-методичні підходи щодо оцінювання економічної ефективності функціонування підприємств / Н.В. Кудренко // Економіка і право. – 2015. – №18. – с.61-67.
24. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. – Київ «Центр навчальної літератури», 2012. – 531 с.
25. Мельникова К.В. Методи управління підприємствами на основі збалансованої системи показників. // Вісник Хмельницького національного університету 2014, № 4, Т. 1. – С. 7-12. 17. Нортон, Д. Система сбалансованих показателів. От стратегии к действию [Текст] / Д. Нор-тон, Р. Каплан. – М. : Олимп-Бизнес, Библиотека IBS, 2004. – 320 с.
26. Олександренко І.В. Методичні підходи до діагностики ефективності діяльності підприємства// Економічний форум. – 2015. – № 4. – с. 125 – 135. 19. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І., Олексюк О.І. Бізнес-діагностика підприємства: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2008. – 344 с.
27. Яркіна Н. Економіка підприємства/ Н.Яркіна. – К.: Ліра-К, 2017. – 596 с.
28. Регіони України: статистичний щорічник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.management.com.ua> – портал управлінців
2. <http://www.educate.com.ua> – бізнес освіта в Україні
3. <http://eur.ru/Catalog/11-All.asp> – економіка й управління на підприємствах: науково-освітній портал

4. www.aup.ru – адміністративно-управлінський портал
5. <http://www.sostav.ru> – е-журнал маркетинг, бізнес, політика та економіка
6. <http://www.dis.ru/im/> – Інтернет бібліотека 89
7. <http://www.cfin.ru> – корпоративний менеджмент
8. <http://devbusiness.ru/index.html> – розвиток бізнесу
9. <http://www.strategy.com.ua> – Інтернет-журнал «Стратегії»
10. www.public.ru – Інтернет бібліотека ЗМІ